

Minister van Buitenlandse Zaken (Stikker) aan ambassadeur te Washington (Van Kleffens), 27 april 1950

Hierbij wordt U doorgezonden een samenvatting van het Nederlandse standpunt inzake Nieuw-Guinea, waarvoor tevens moge worden verwezen naar de nota's van 12 Juli 1949, nr. 69700-6625 GS, van 8 Augustus 1949, nr. 79421-7491 GS, van 12 September 1949, nr. 91228-8461 GS, en van 22 Februari 1950, nr. 20479-1712 GS. De Nederlandse Ministerraad handhaaft het standpunt dat Nieuw-Guinea onder Nederlands gezag moet blijven.

1. Land en volk van Nieuw-Guinea behoren noch geografisch noch ethnologisch tot het eigenlijke Indonesië.
2. Overdracht Souvereiniteit over dit gebied aan RVSI kan autochtone bevolking Nieuw-Guinea onmogelijk zelfbestuur brengen aangezien Nieuw-Guinea een der primitiefste gebieden ter wereld is zodat resultaat zou zijn, dat zij weliswaar onder een ander doch eveneens onder vreemd gezag zou worden gebracht.
3. RVSI heeft tengevolge van recente zelfstandigheid alle krachten nodig om in eigen land orde op zaken te stellen en eigen staatshuishouding te herstellen van toegebrachte schade en wederom op te bouwen. De ontwikkelingen in Indonesië sinds SO hebben twijfel gewekt aan optimistische verwachtingen over spoedige schepping van een aan redelijke eisen beantwoordend bestuur. RVSI erkent trouwens zelf gebrek aan voldoende organisatorische en technische krachten. RVSI zal dus niet in staat zijn behoorlijke krachten voor de ontwikkeling van Nieuw-Guinea ter beschikking te stellen.
4. Nederland is door langjarige bestuurservaring, wetenschappelijke, technische en personele hulpbronnen waarover het als moderne West-Europese staat beschikt veel beter voor bestuurs- en ontwikkelingstaak toegerust dan VSI.
5. Belangen autochtone bevolking zijn best gediend met voortgezet Nederlands bestuur, voortbouwend op reeds bestaande administratie en resultaten arbeid van Zending en Missie. Nederland is bereid loyaal uitvoering geven aan de verplichtingen, neergelegd in artikel 73 UNO-charter voor wat betreft bevordering van belangen en ontwikkeling der bevolking.
6. Voor zover de ontwikkeling van bepaalde groepen in NG voldoende is voortgeschreden om haar tot eigen oordeelvorming in staat te stellen over toekomst van door haar bewoonde gebied is zij sterk geporteerd voor handhaving Nederlands gezag.
7. Nederland mag in licht zijner roeping als beheerder van afhankelijk gebied (art. 73 UNO-charter) het door hem bestuurde land niet aan anderen overdragen in strijd met het belang betrokken bevolking. Bovendien zou overdracht aan Indonesië onaanvaardbaar zijn voor Australië en overdracht aan Australië onaanvaardbaar voor Indonesië en Nederland. In belang van ontwikkeling van vreedzame verhoudingen in Z.O.-Azië is dus handhaving van Nederl. gezag te prefereren.
8. Goede betrekkingen tussen Nederland en Indonesië als Uniepartners en voortbestaan huidige regering RVSI zijn niet afhankelijk, zoals wel gesteld, van al dan niet toevoegen Nieuw-Guinea aan grondgebied RVSI. De meest verlichte geesten in Indonesië zien in, dat Indonesië voorlopig nog niet over voldoende krachten beschikt om NG tot ontwikkeling te brengen, en zij erkennen dit in kleine kring ook openhartig. Alles overheersende factor is echter het drijven van extreem-nationalistische stromingen, zodat uitslag van onderlinge machtsstrijd in Indonesië en niet kwestie NG in dit opzicht van doorslaggevende betekenis is.

De vermeende aanspraken van RVSI op Westelijke helft NG zijn uitsluitend gebaseerd op kunstmatig aangekweekte sentimentoverwegingen; Nederlandse Regering is niet bereid welbegrepen belang autochtone bevolking daaraan opofferen, in strijd met door Haar aanvaarde internationale verplichting.

9. Het is van algemene, strategische betekenis, wie beheerder blijft of wordt van NG in verband met geografische ligging, mogelijkheden tot vestigen militaire bases en steunpunten en mogelijkheden om uit dit gebied strategische grondstoffen betrekken.
10. In geval van behoud Nederlandse souvereiniteit over Westelijke helft NG mag aangenomen, dat Nederland in principe generlei bezwaar zal hebben tegen nauwe militaire samenwerking met VS, Australië en Nieuw-Zeeland en eventueel bereid is nodige faciliteiten verlenen voor vestigen militaire bases. RVSI zal dit minder gemakkelijk vallen omdat zij geen keuze wenst te doen tussen het communistische en anti-communistische blok en bovendien bevreesd is voor elke afbrokkeling van haar zo juist verkregen souvereiniteit, waarop inbreuk als nationale vernedering gevoeld.
11. De voortschrijding van communistische invloed in Azië dwingt ertoe toekomst van daar gelegen territoria mede beoordelen aan hand van weerstandkracht tegen communisme. In dit opzicht bedreigen RVSI aanzienlijke gevaren: zou onverhoopt RVSI in ban communisme gevat worden dan zullen RTC afspraken waardeloos worden en unieverhouding ontijdig een einde nemen. Ter verdediging tegen verder opdringend communisme zal het zowel voor Australië als voor VS van allergrootste belang zijn NG onder controle te weten van land als Nederland, waar communisme uiterst kleine invloed heeft.
12. Ter RTC overeengekomen dat binnen een jaar na SO aan RVSI vraagstuk van staatkundige status van NG zal bepaald door onderhandelingen tussen RVSI en Koninkrijk der Nederlanden.

Eerste besprekingen hierover hebben plaatsgevonden ter Unie-Conferentie te Djakarta van 25 Maart tot 1 April 1950. Ter voorbereiding verdere en definitieve behandeling dit vraagstuk op tweede of speciaal daarvoor te beleggen ministerconferentie is besloten gemengde commissie benoemen. Deze zal uiterlijk 1 Juli a.s. rapport moeten indienen bij beide regeringen en bij de UNCI.

Het is gebleken, dat de Indonesische Regering, hoewel verschillende Indonesische leiders overtuigd zijn dat de RVSI niet het wetenschappelijke personeel of materiaal potentieel kan opleveren, dat nodig zou zijn om land en volk van NG tot ontwikkeling te brengen, onder de druk van de extreem-nationalistische oppositie niet geneigd is op korte termijn met Nederland op een voor de bevolking van het betrokken gebied en voor Nederland bevredigende wijze tot overeenstemming te komen over de oplossing van het NG vraagstuk.

Wanneer de Indonesische Regering zich echter zou kunnen beroepen op terzake op haar uitgeoefende buitenlandse druk, dan bestaat de mogelijkheid, dat de oppositie - evenals in het verleden wel geschied is - haar weerstand zodanig vermindert, dat met de Nederlandse Regering een voor beide partijen bevredigende regeling t.a.v. NG getroffen zou kunnen worden.

Op verzoek van RVSI is overeengekomen, dat rapport ingestelde commissie mede aan UNCI zal worden aangeboden. Deswege bestaat kans, dat UNCI bemiddelend zal moeten optreden en bij gebrek aan overeenstemming Veiligheidsraad zich hieromtrent zal moeten beraden. Nederland geeft echter verre de voorkeur aan een tevoren bereikte overeenstemming tussen de Unie-partners over dit probleem.

Derhalve wil Nederlandse Regering bij VS begrip en steun zoeken voor haar standpunt dat het belang van autochtone niet-Indonesische bevolking van NG dat moet primeren met zich meebrengt dat geen verandering in bestuur over dit gebied wordt gebracht, zodat Nederland bestuur over dit gebied blijft uitoefenen en bevolking opvoedt tot zelfbestuur, totdat zij zelf in staat zal zijn te beslissen over eigen lot.

Verzoeken derhalve aan de hand van bovenstaande standpunt Nederlandse Regering onder achterlating aide-mémoire nogmaals op State Department uiteenzetten, waarbij ad punt 6 nog kan worden opgemerkt dat gekerstende bevolking groot vertrouwen stelt in het naar gevoelen christelijke Nederlands gezag. In dit verband gerefereerd aan schrijven, gedagtekend Wisselmeren, 30 Januari 1950, van Rev. E.H. Michelson (B.D., Th.M.) Missionaris van Christian and Missionary Alliance, gericht aan Secretary of State USA Washington.

